

Tina de cal Xamal

Fonollosa

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Fals
Emplaçament Des del Grauet, agafar el camí que puja fins la casa del Xamal, a dalt de la costa al marge del camí

Coordenades:

Latitud: 41.75677
Longitud: 1.70051
UTM Est (X): 391969
UTM Nord (Y): 4623587

Classificació

Número de fitxa 08084-93
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XIX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Caldria una neteja de vegetació de l'entorn, i tasques de consolidació per evitar el seu deteriorament futur.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 012A00035

Fitxes associades:

[Història de cases amb nom](#)

[Tina de can Pere Negre](#)

Autoria de la fitxa Raquel Valdenebro Manrique

Data de registre de la dg., 15/05/2005 - 02:00

fitxa:

Descripció

Tina isolada de grans proporcions ubicada a tocar del camí que ascendeix i travessa la Costa de Cal Xamal. Es tracta d'una tina de planta circular, aixecada aprofitant el petit terraplè que general el camí amb el marge dels camps del conreu. L'alçada de la tina varia en funció del terreny, sent d'uns tres metres i mig (aprox.) al seu cantó de llevant, a tocar del camí, i d'un metre d'alçada al cantó de ponent, sobre el marge del camp de conreu. El fet de què la verema s'hagués d'abocar per dalt i el vi es buidés per baix implicava que s'elegís un lloc amb pendent que permetés l'accés superior de forma natural. La construcció és realitzada en pedra seca, a base de carreus irregulars, units amb petits cairons que fan les funcions de falca. La part inferior de la tina, i especialment el cantó de llevant es troba arrebossat amb morter de calç ben bé fins a l'alçada de dos metres. La coberta és construïda per una volta de pedra seca pel sistema d'apropament de filades i coberta posteriorment amb terra, en la qual es poden observar restes de vegetació. Destaca l'existència d'un petit finestró al cantó de llevant de la tina, a l'alçada de 2,20 m. La porta d'accés a la tina es localitza a la seva cara nord, i s'hi accedeix mitjançant 3 graons de pedra de grans proporcions. L'interior de la tina és recoberta amb peces de pedra a les quals s'ha donat la forma rebaixada perquè unides conformin l'espai interior i circular de la tina.

Observacions:

Lligada a la casa de Cal Xamal, existeix la història que explica l'assassinat dels propietaris de la casa a mans d'uns lladres a la dècada del 1940 i que apareix explicada a la fitxa de cases amb nom (fitxa nº 18) Malgrat que actualment es troba situada al peu d'un camí molt poc transitat, cal recordar que antigament -fins els anys 1940-1950- es tractava del camí que comunicava castelltallat i Fonollosa amb Manresa i Rajadell, i que feia les funcions de carrerada pel transport de ramats d'un lloc a l'altre. Era per tant el camí tradicional que comunicava Fonollosa amb la resta de la Comarca, sent evidentment molt transitat.

Història

La casa de Cal Xamal devia tenir els seus orígens segurament a finals del segle XVIII, aprofitant el moment d'expansió de la vinya que motivà el conreu de les zones més elevades, fins aleshores ocupades pel bosc, i la zona dels altiplans de les costes. És doncs molt possible que els orígens de la tina es remuntin al segle XIX. L'existència de tines isolades al mig del camp s'explica per les dificultats del transport de la verema per part dels pagesos. Per evitar el cost del transport de la verema fins a casa la tina per l'elaboració del vi es construïa a la mateixa vinya, de manera que quan es veremava el raïm anava directament a la tina. Les tines acostumaven a tenir dues entrades: a la part de dalt una porta per on s'entrava la verema i s'abocava sobre el brescat de fusta per trepitjar-la; i una altra a la part inferior on hi havia una caixa per abocar el vi. L'aparició de la fil loxera a finals del segle XIX va arruïnar parcialment el conreu de la vinya, fent que a principis del segle XX moltes d'aquestes tines ja estiguessin en dessús.

Bibliografia

AA.DD. (2004-2005). Falchs. nº 1 . Grup de divulgació de la història de Fals. Associació Cultural i Recreativa de Fals.pàg.8

